

ת"פ 4928/10/21 - מדינת ישראל נגד Berihu Gonete

בית המשפט המחוזי בחיפה

25 יוני 2023

ת"פ 4928-10-21 מדינת ישראל נ' Gonete
לפני: כבוד השופט אינאס סלאמה
מדינת ישראל המאשימה:
ע"י פרקליטות מחוז חיפה

נגד
הנאשם: Berihu Gonete
ע"י ב"כ עוה"ד רהב אופנהיימר
מטעם הסנגוריה הציבורית

גזר דין

1. הנאשם שלפניי הורשע, על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות - לפי סעיף 333 + 335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**").

הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים, בשלביו המוקדמים של ניהול המשפט, לא כלל הסכמה בדבר העונש אשר ייגזר על הנאשם.

כתב האישום המתוקן

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בהן הודה הנאשם, ואשר עיקרן יפורט להלן, בין הנאשם לבין Kibreab Tsegai (להלן: "**המתלונן**"), קיימת היכרות מוקדמת. השניים הם עובדים זרים מאריתריאה. ביום 19.9.2021, סמוך לשעה 02:30, שהו הנאשם והמתלונן בעסק בשם "משקאות שלמה" בחדרה (להלן: "**הבר**") ושיחקו בקלפים יחד עם עובדים זרים מאריתריאה, ביניהם Zeresenay Haile Wazgi (להלן: "**Wazgi**").

3. על רקע דרישת המתלונן מ Wazgi, כי ישיב לו כסף בגין משחק הקלפים, החל ויכוח בין השניים, במהלכו Wazgi סטר למתלונן בפניו, זרק עליו חבילת קלפים, וכן הרים מהרצפה בקבוק בירה מזכוכית. אנשים נוספים אשר היו במקום הפרידו בין השניים, והורידו את המתלונן במדרגות הבר לכיוון הקומה הראשונה.

4. הנאשם מיהר אל גרם המדרגות בעקבות המתלונן. המתלונן נלקח על ידי שניים מהנוכחים (להלן: "המלווים") דרך הקומה הראשונה אל מחוץ לבר, כשבמקביל הוא לקח בידו כדור ביליארד. הנאשם התקדם אחרי המתלונן, הרים בקבוק בירה מזכוכית, אחז בחלקו הצר ושבר את הבקבוק בחלקו הרחב, באופן שניפץ אותו על רצפת הבר והותיר בידו את חלקו העליון של הבקבוק השבור (להלן: "הבקבוק"). המלווים אשר הוציאו את המתלונן מהבר, סגרו והחזיקו את דלת הבר מבחוץ, כדי למנוע מהנאשם לצאת אחרי המתלונן. הנאשם פתח בכוח את דלת הבר, יצא החוצה, ניגש אל המתלונן ותקף אותו, בכך שהניף את הבקבוק, חתך את המתלונן בפניו וגרם לו לחבלה חמורה. לאחר מכן, הנאשם תפס במתלונן, הפיל אותו אל הרצפה והמשיך לתקוף אותו, בעודו שוכב מעל המתלונן על הרצפה, עד שהנוכחים במקום הפרידו בין השניים. מיד לאחר האירוע, כך מצוין בכתב האישום המתוקן, הנאשם ביקש להזעיק אמבולנס.

5. כתוצאה ממעשי הנאשם, נגרם למתלונן חתך עמוק באורך של כ-5 ס"מ דרך הלחי והשפה העליונה. המתלונן פונה באמצעות אמבולנס אל בית החולים "הלל יפה" בחדרה, שם בוצעה בין היתר תפירה של הפצע. המתלונן אושפז בבית החולים עד ליום 22.9.2021.

תסקירי שירות המבחן

6. בהתאם להחלטותי נערכו מספר תסקירים של שירות המבחן על אודות הנאשם. בתסקיר מיום 10.7.2022, סקר שירות המבחן את רקעו האישי והמשפחתי של הנאשם. בכלל זה צוין כי הנאשם רווק, בן 31 שנים לערך. הנאשם הוא מבקש מקלט, שהיגר לישראל מאריתריאה בשנת 2011. בתסקיר מפורט מסעו, לרבות מסודן לישראל, דרך מצרים, שהיה רצוף באירועים טראומטיים, שעה שחלק מהמהגרים מתו מהיעדר מזון ומים או נרצחו. כיום הנאשם מתגורר בשכירות עם אחיו בחדרה. בגין מעשיו דכאן, היה הנאשם נתון תחילה במעצר מאחורי סורג ובריח, ואחר כך במעצר בפיקוח אלקטרוני. כחצי שנה קודם מעצרו הפסיק הנאשם לעבוד (קודם לכן עבד בעבודות מזדמנות) בשל צריכת אלכוהול מוגברת והימורים. הוא דיווח על מצוקה כלכלית חריפה, שכן נסמך הוא על אחיו שעובד באופן חלקי.

משפחת מוצאו של הנאשם מונה זוג הורים ועשרה ילדים. הנאשם הוא השלישי בסדר הילודה. הנאשם בעל 9 שנות לימוד. האב כבן 80, נלקח לאחרונה לשירות צבאי. האם עקרת בית, בשנות ה-60 לחייה. כפי העולה מדברי הנאשם שנמסרו לשירות המבחן, הלה לא ראה את בני משפחתו מאז שנת 2009, וקודם מעצרו הוא נהג לשלוח להוריו סכומי כסף, כפי יכולתו.

7. בהתייחסו לאירוע מושא ענייננו, תאר הנאשם, בין היתר, כי בחוויתו האירוע הסלים בשל היותו והיות המתלונן בגילופין. הנאשם הביע צער וחרטה על הפגיעה במתלונן, אותו הוא תופס כחבר. הנאשם הכיר בפגיעה שגרם למתלונן. עוד תאר הנאשם כי הוא חווה חרדה כשראה את המתלונן מתמוטט. הוא הזמין אמבולנס וניסה לעצור את הדימום. הנאשם מסר כי הוא מתעדכן במצב המתלונן דרך מכרים, והביע

רצון לפצותו.

8. בכל הנוגע למתלונן, ציין שירות המבחן כי הוא ערך מספר ניסיונות להשיגו טלפונית, אך הדבר לא צלח. עם זאת, שירות המבחן שוחח עם המתלונן במסגרת הליך המעצר (מספר חודשים טרם נערך התסקיר), אז התרשם שירות המבחן כי המתלונן חווה את האירוע כמאיים. הוא היה מאושפז, עבר הליך החלמה, ובהמשך חזר לתפקוד תעסוקתי וחברתי. המתלונן ביטא כעס ואכזבה על אודות התנהלות הנאשם, אך מסר כי אינו חווה איום מצדו.

9. הנאשם תאר לפני שירות המבחן כי כשנה לאחר הגעתו ארצה, החל הוא לצרוך אלכוהול. הוא עשה כן באופן חברתי בכמויות גבוהות, עד מעצרו. כמו כן, מסר הנאשם כי הוא החל להמר לפני כשבע שנים במסגרת בילוי, וכי הרגלי ההימורים העמיקו עד כדי הפסד כל משכורתו. כחצי שנה קודם ביצוע העבירה, העמיקו בעיות הנאשם בתחום צריכת האלכוהול וההימורים. הוא לא עבד, והיה נתון בחובות. הנאשם ביקש להיעזר בסיוע מקצועי כדי להפסיק את השימוש באלכוהול ובהימורים, תוך שהוא זיהה את הקשר לביצוע העבירה על ידו ולהפסקת תפקודו התעסוקתי.

10. שירות המבחן עמד על גורמי הסיכון לעבריינות, וכן על הסיכוי לשיקום, והעריך כי קיים סיכון נמוך-בינוני להישנות התנהגות עוברת חוק מצד הנאשם בעתיד. שירות המבחן העריך עוד, כי צריכת חומרים ממכרים מגבירה סיכון זה, בשל השפעתה כמסירת עכבות.

בשים לב להתרשמות שירות המבחן מקיומה של נזקקות שיקומית, כשהנאשם "מקבל אחריות על התנהגותו פורצת הגבול, מבטא הבנה באשר לבעייתיות בהתנהלותו ונכונות ראשונית לטיפול", ראה שירות המבחן "חשיבות בהשתלבותו בתכנית אבחונת וטיפולית בתחום ההתמכרויות, העשויה להפחית את הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד".

משכך, הציע שירות המבחן כי הדיון בעניינו של הנאשם יידחה במספר חודשים, במהלכם יופנה הוא לטיפול במסגרת היחידה להתמכרויות. בד בבד, ובין היתר, על מנת לאפשר פניות להליך הטיפול, המליץ שירות המבחן כי תישקל הקלה בתנאים המגבילים של הנאשם, בשים לב למצוקה הכלכלית בה הוא נתון, לצד העדר זכאות לזכויות אזרחיות בהיותו מבקש מקלט.

11. ביום 8.1.2023, הוגש תסקיר נוסף, במסגרתו עדכן שירות המבחן כי משיחה עם הנאשם עולה שהוא החל לעבוד בשטיפת כלים, בשעות בהן הוא מצוי בחלון התאוררות. עוד צוין, כי מהמידע שהתקבל מגורמי הטיפול ביחידה להתמכרויות, עולה שנוכח רשימת המתנה ממושכת, התקיימו עם הנאשם מפגשים ספורים, אך הלה משתף פעולה כנדרש. הוא משתף בטרומות מהעבר. עולים קשיים הנוגעים למצבו הכלכלי ולכך שהמעסיק הנוכחי אינו מודע למצב המשפטי בו נתון הנאשם. הנאשם דיווח על ניקיון מחומרים פסיכואקטיביים ומהימורים.

שירות המבחן הוסיף עוד, כי הנאשם זיהה את גורמי הטיפול כמיטיבים, וכי הוא הביע רצון להמשיך בהליך הטיפול כדי לבסס אורח חיים תקין. שירות המבחן עתר למצות את הניסיון השיקומי, ובתוך כך לדחות את הדיון בעניינו של הנאשם במספר חודשים נוספים.

12. ביום 4.5.2023 הוגש תסקיר נוסף ואחרון בעניינו של הנאשם, במסגרתו פרט שירות המבחן כי מן המידע שהתקבל מגורמי הטיפול ביחידה להתמכרויות, עולה שהנאשם החל בטיפול פרטני בחודש דצמבר 2022. הוא "משתף פעולה באופן מלא, מגיע כנדרש ומוסר בדיקות שתן נקיות, כמו גם מדווח על התנזרות מוחלטת מהימורים". הנאשם התייחס לפני גורמי הטיפול למעגל ההתמכרות להימורים, וכן לקושי המשמעותי שהנאשם חווה נוכח הצורך בניתוק הקשר החברתי עם חבריו המהמרים. עוד, ובמסגרת התהליך הטיפולי, הנאשם התייחס לעבירה שבוצעה על ידו. הוא "קיבל אחריות על כשלו ועל הנזק שגרם והתייחס להתנהגותו האלימה כטריגר להבנת חומרת מצבו, כאשר ההימורים הובילו אותו לריחוק בקשרים המשפחתיים, הימנעות מקשרים זוגיים, פגיעה בתפקודו התעסוקתי, שינויים במצבי רוח ושקרים".

גורמי הטיפול התרשמו כי הנאשם רגיש ובעל חוסן אישי. הוא עבר טראומות קשות אשר כוללות ניצול ופגיעה במסגרת הגירתו לישראל. עוד התרשמו גורמי הטיפול כי הנאשם שב לתפקד באורח תקין ונורמטיבי, לרבות יציבות תעסוקתית, קשרים חברתיים מיטיבים והשקעה בתחביבים. הוא אף עמד בפיתויים ובהצעות לשוב ולהמר במחיצת מכריו.

13. שירות המבחן המשיך וציין, כי משיחתו עם הנאשם עולה שהלה ממשיך בעבודתו ונתון בתנאי מעצר בית בשעות הלילה. הנאשם הביע נכונות להמשיך בהליך הטיפולי; טיפול אשר מזוהה על ידו כמסייע ומיטיב לשמירה על אורח חיים תקין.

שירות המבחן סבור, כי שיתוף הפעולה מאת הנאשם מעיד על יכולתו להסתייע לקידום מצבו בגורמי טיפול. משכך העריך שירות המבחן, כי "ההליך הטיפולי נושא פרי ומפחית את הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד ומסייע" לנאשם "לנהל אורח חיים תקין, הכולל תפקוד תעסוקתי יציב וניתוק קשרים שוליים". על כן, ובלא שנעלמה מעיני שירות המבחן חומרת העבירה, המליץ שירות המבחן כי יושת על הנאשם עונש של עבודות שירות לתקופה קצובה ככל הניתן, לצד צו מבחן בן 12 חודשים. זאת, כדי שיתאפשר לנאשם להשלים את ההליך הטיפולי. עוד הציע שירות המבחן כי יושת על הנאשם פיצוי כספי לטובת המתלונן.

חוות דעתו של הממונה על עבודות שירות

14. לאחר שהצדדים טענו לפניי לעניין העונש, בשים לב להמלצתו הסופית של שירות המבחן, ועל מנת שתהא פרוסה לפניי מלוא קשת אפשרויות הענישה, הורתי על הגשת חוות דעתו של הממונה על עבודות

שירות. זאת, בלא שיהא בכך כדי לחוות דעה באשר לגזר הדין אשר יוטל בסופו של דבר על הנאשם.

בחוות דעתו מיום 15.6.2023, מצא הממונה את הנאשם מתאים לעבודת שירות. עוד צוין בחוות הדעת כי הנאשם הביע הסכמתו לריצוי מאסר בעבודות שירות, והממונה המליץ על השמתו בבית אבות "עד 120", בחדרה.

טיעוני הצדדים לעונש

15. במסגרת הדיון שיוחד לשמיעת טיעוני הצדדים לעונש, ביקשה המאשימה להגיש תמונות של החבלות אשר נגרמו למתלונן, את הודעותיו של המתלונן במשטרה, וכן טיעון כתוב. ההגנה מצדה, ביקשה להעיד את המתלונן, והגישה גם היא טיעון כתוב מטעמה.

16. לטענת המאשימה, הערכים החברתיים אשר נפגעו מהעבירה שביצע הנאשם הם קדושת החיים, שמירה על שלמות הגוף והנפש, וכן הגנה על שלום הציבור ובטחונו. עוד עמדה המאשימה והפנתה לפסיקת בית המשפט העליון בדבר ההחמרה בענישה שמושגת על מי אשר מבצע עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. בבחינת נסיבות ביצוע העבירה, סבורה המאשימה כי קיימות נסיבות מחמירות רבות במעשי הנאשם, והן: חלקו של הנאשם במעשים מוחלטים, שעה שהוא התערב באירוע בין המתלונן לבין אדם אחר, הרים באופן מודע בקבוק זכוכית, ניפץ אותו, ותקף את המתלונן. בתוך כך, הנאשם התגבר על אחרים שניסו להפריד בינו לבין המתלונן (אשר ניסה להימלט), והאירוע הסתיים רק כאשר הנוכחים הצליחו להפריד בין הנאשם לבין המתלונן; המעשים גרמו למתלונן לחבלות קשות; תקיפה לעבר הפנים באמצעות בקבוק זכוכית עלולה הייתה לגרום לתוצאות חמורות עוד יותר, ומשכך פוטנציאל הנזק גבוה; הגם שלא מדובר באירוע מתוכנן, הנאשם יכול היה לעצור בכל רגע נתון. לטענת המאשימה, מעשים אלו מעידים על התנהלות עבריינית, מסוכנות גבוהה וזלזול בחיי אדם.

המאשימה הפנתה לפסיקה על מנת ללמד על מדיניות הענישה הנוהגת, ועתרה לקבוע מתחם עונש הנע בין 2.5 ל-5 שנות מאסר בפועל.

17. בנוגע לנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירה, ציינה המאשימה כי הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן טרם החל שלב הראיות, ומשכך חסך הוא בזמן שיפוטי ובצורך כי המתלונן יעיד. בנוסף, הנאשם אינו בעל עבר פלילי. בצד זאת, טענה המאשימה כי אין לקבל את המלצת שירות המבחן, משמדובר בהמלצה בלבד ועל בית המשפט לערוך את האיזון בין ההמלצה לבין שיקולים אחרים שבבסיס הענישה הפלילית. בענייננו, נטען כי אין מקום לסטות ממתחם העונש ההולם, שכן הנאשם לא הצביע על כי הוא השתקם או כי קיים סיכוי של ממש שהוא ישתקם. התסקיר אמנם מעיד שהנאשם

מצר על מעשיו והחל בהליך שיקומי, אך התסקיר האחרון "אינו קובע באופן חד משמעי כי סיכוי השיקום של הנאשם הם גבוהים". גם לא נאמר כי סיכוי הצלחת השיקום טובים או כי הנאשם עבר תהליך מעמיק ומשמעותי אשר קרב אותו אל עבר שיקום מלא ומוצלח.

בנסיבות אלו, עותרת המאשימה להשית על הנאשם עונש ברף התחתון של המתחם המוצע על ידה, לצד עונש מאסר על תנאי ארוך ומשמעותי, וכן פיצוי כספי נכבד למתלונן.

18. ההגנה טענה כי הענישה בעבירה דכאן מגוונת, וכפי שניתן למצוא מקרים בהם נגזר עונש מאסר בן חודשים רבים לריצוי בפועל, כך ניתן למצוא מקרים בהם נגזר מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות. הכל בהתאם לנסיבות. ההגנה הפנתה לשורה של פסקי דין אשר תלמד לעמדתה על מדיניות הענישה הנוהגת, וביקשה לאבחן בין המקרים שנדונו בפסקי הדין אליהם הפנתה המאשימה לבין עניינו (קיומן של עבירות נוספות וחמורות באחד המקרים, במקרה אחר דובר בדקירות במספר אזורים בגוף לרבות דקירה בבטן שהצריכה ניתוח, ועוד). בכל הנוגע לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נטען כי המעשה בוצע ללא תכנון מוקדם וככל הנראה בהשפעת אלכוהול; אירוע שתחילתו ויכוח בין קבוצת חברים על רקע משחק קלפים. זאת ועוד, המתלונן הוא זה שהרים כדור ביליארד טרם הוצא מהמקום בכוח על ידי אחרים, והנאשם תפס את המעשה הזה כמאיים. הנזק שנגרם למתלונן הוא ברף חומרה בינוני-נמוך. הפצעים נסגרו בבית החולים, משם שוחרר המתלונן כעבור ימים בודדים. מדובר בנזק אסתטי משמעותי ללא פגיעה באיברים פנימיים.

19. בכל הנוגע לנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירה, נטען מפי ההגנה כי זוהי הסתבכותו הראשונה של הנאשם (אשר מתגורר בישראל 12 שנים לערך) בפלילים. הנאשם שוהה בישראל כמבקש מקלט. אורח חייו אינו עברייני, וחלפו כמעט שנתיים מיום האירוע, במהלכם לא נפתחו לנאשם תיקים נוספים. עוד הפנתה ההגנה לנסיבות חייו של הנאשם המפורטות בתסקיר.

20. ממשיכה ההגנה ומפרטת גם את האמור בתסקירי שירות המבחן בנוגע לביצוע העבירה, לנטילת האחריות על ידי הנאשם, להתמכרות הקיימת אצל הנאשם ולרצונו להיעזר בסיוע מקצועי, להליך הטיפול שעובר הנאשם, להמלצת שירות המבחן, ועוד. כמו כן, נטען כי יש להעניק משקל רב בעת קביעת העונש גם להודאת הנאשם בכתב האישום המתוקן שניתנה בהזדמנות הראשונה. הנאשם נטל אחריות מלאה על מעשיו, וחסך בזמן שיפוטי ובעדותם של עדי תביעה רבים. העיתוי בו הודה הנאשם, כך סבורה ההגנה, צריך לזכותו בהפחתה של שליש מהעונש "ה'מתאים'". ההגנה הפנתה תשומת הלב גם לתקופה הארוכה המגעת כמעט כדי שנתיים, בה מצוי הנאשם בתנאי מגבילים. תחילה במעצר מאחורי סורג ובריה למשך למעלה מחודשיים, אחר כך מעצר באיזוק אלקטרוני עם חלונות התאווירות מצומצמים למשך תשעה חודשים, ובהמשך תנאים מגבילים אחרים. תקופה זו, כך נטען, יש להביאה גם כן במניין השיקולים לעונש. מה גם שבתקופה זו, ובמיוחד בעת המעצר מאחורי סורג ובריה, סבלו הנאשם ואחיו ממצב כלכלי מחפיר.

משכך, עותרת ההגנה לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 6 ל-24 חודשי מאסר בפועל, ולקבל את המלצת שירות המבחן באופן שיושת עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות לצד צו מבחן, גם אם הדבר יהא בבחינת חריגה ממתחם העונש הולם שייקבע, וזאת משיקולי שיקום.

דבר הנאשם

21. לקראת חתימת הדין במסגרתו נשמעו טיעוני הצדדים לעונש, אמר הנאשם את דברו, כי: "אנחנו גדלנו ביחד ואנחנו חברים. כל בן אדם יכול לעשות טעות. אני טעיתי ועכשיו השלמנו, ושוב פעם חזרנו כמו שהיינו. אני מבקש מביהמ"ש שיתחשב בי. ...".

דין והכרעה

22. העיקרון המנחה בגזירת הדין הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת העבירה בנסיבותיה ומידת אשמו של הנאשם העומד לדין, לבין סוג העונש שיוטל עליו ומידתו.

בעת קביעת מתחם עונש הולם למעשה עבירה שביצע נאשם, על בית המשפט להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בערך זה, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

לאחר קביעת מתחם העונש ההולם, יפנה בית המשפט לאתר את העונש המתאים לנאשם בגבולות המתחם שנקבע, תוך התייחסות לנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירה. בית המשפט יכול לחרוג ממתחם העונש, הן לקולא - משיקולי שיקום, והן לחומרה - משיקולי הגנה על שלום הציבור.

מתחם העונש ההולם

23. בענייננו, מיוחסת לנאשם עבירה אחת ויחידה, אך חמורה היא; עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. דרך הילוכו של הנאשם גרמה לפגיעה במספר ערכים מוגנים, והם: שלמות גופו ובטחונו של המתלונן, וכן שלווה הנפש וכבוד האדם, לרבות הזכות לאוטונומיה על גופו ורווחתו. ערכים אלו הם מהמעלה הראשונה, ולא פעם עמד בית המשפט העליון על הצורך בהגנה עליהם, ובמלחמה לא מתפשרת על מי אשר מנסה לחבל בהם.

נופך של חומרה יתרה נלמד בענייננו מכך שהאירוע היה לעיניהם של אחרים, חלקם ניסו למנוע מהנאשם לפגוע

במתלונן. הנאשם אף לא הסתפק בחתך שהוא גרם למתלונן בפניו, ומיד אחר כך הפיל הוא את המתלונן ארצה והמשיך לתקוף אותו עד אשר אחרים הפרידו בין השניים. בצד זאת, בכתב האישום המתוקן עצמו צוין, כי הנאשם הוא זה אשר ביקש להזעיק את האמבולנס לזירת האירוע. כמו כן, החתך שנגרם למתלונן הצריך תפירה ואשפוז, אך הוא לא נזקק לניתוח עקב כך. זאת ועוד, מהשיחה של שירות המבחן עם המתלונן שנערכה זמן לא רב לאחר ביצוע המעשים שהביאו לפציעתו, עולה כי הלה חזר לתפקוד תעסוקתי וחברתי. אף דומני כי מערכת היחסים בין הנאשם לבין המתלונן, אשר היו חברים קודם לאירוע, שבה כיום למסלולה. על אלו ועוד ארחיב בהמשך. לעת עתה פרטתי מספר נסיבות שיהא בהן ללמד על כי חרף חומרת המעשים, הפגיעה בערכים המוגנים אינה מן הגבוהות ביותר.

24. בית המשפט העליון עמד זה מכבר על הצורך במיגורה של תופעת האלימות, תוך הוקעת פתרון סכסוכים באמצעות שימוש בנשק קר או בדרך אלימה. ראו על כך ע"פ 3863/09 **מדינת ישראל נ' חסן**, פסקה 21 (10.11.2009):

"... קיים אינטרס ציבורי מובהק וחד משמעי בהרתעת היחיד והרתעת הרבים מפני נקיטה בדרך של כוח ואלימות ליישוב מחלוקות וסכסוכים תוך שימוש בנשק קר. המסר שצריך לצאת מבית משפט זה הוא שחברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם שימוש בסכין לשם פתרון מחלוקות וסכסוכים. יש לשוב ולהדגיש כי זכותו של כל אדם לחיים ולשלמות הגוף היא זכות יסוד מקודשת ואין להתיר לאיש לפגוע בזכות זו. יש להלחם באלימות שפשטה בחברה הישראלית על כל צורותיה וגווניה, אם בתוך המשפחה ואם מחוצה לה, אם בקרב בני נוער ואם בקרב מבוגרים. זהו נגע רע שיש לבערו מן היסוד. לפיכך, שעה שנגע האלימות והפרת החוק פושה בחברתנו מן הראוי שידע כל איש ותדע כל אישה כי אם יבחרו בדרך האלימות יטו בתי המשפט להשית עליהם עונשי מאסר מאחורי סורג ובריח".

25. בית המשפט העליון חזר פעם אחר פעם על הצורך למגר את תופעת האלימות, תוך השתת עונשים מרתיעים ומשמעותיים על מי אשר מבצע עבירות כגון דא. ראו על כך ע"פ 941/13 **פרץ נ' מדינת ישראל**, פסקה 20 (26.11.2013), כדלקמן:

"בית משפט זה עמד לא אחת על הצורך בהרתעתם של עבריינים הפונים 'לפתור סכסוכים' בכוח הזרוע. בפסקי דין רבים נקבע כי יש להילחם בנגע האלימות שפשט בארצנו ולהטיל עונשים מרתיעים ומשמעותיים על מי שבחרו בחירה בלתי נסבלת בדרך האלימות, למען יועבר מסר מתאים לעבריינים ולחברה כולה..."

26. בחינת **מדיניות הענישה הנהוגה** ביחס לעבירה מושא עניינו, מעלה כי קיים מנעד רחב של עונשים. אפנה להלן לסקירה של פסיקה המבטאת את מדיניות הענישה הנהוגת, ממנה יש להקיש לעניינו, ואשר בין היתר על יסודה, ייקבע מתחם העונש ההולם במקרה דנן. בסקירה זו אכלול התייחסות לחלק מפסקי הדין אליהם הפנו באי כוח הצדדים.

ע"פ 431/22 ג' בארין נ' מדינת ישראל (20.11.2022) - המערער הורשע בביצוע עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. על פי המתואר, בין משפחת המערער לבין משפחת נפגע העבירה קיים סכסוך מקרקעין. אחי המערער הניח אבנים ומשטח עץ על כביש המוביל לבית נפגע העבירה. ביום המחרת, משהבחין נפגע העבירה במכשולים, החל הוא להזיזם יחד עם קטין שהיה עמו. או אז הגיעו למקום המערער ובן דודו, ודרשו כי המכשולים ישארו במקומם. נפגע העבירה הוציא מרכבו חפץ ארוך וקשיח, ומשהבחין כי המערער מתקרב לעברו, הניף הוא את החפץ. בין השניים התפתחה קטטה, במהלכה דקר המערער את נפגע העבירה באמצעות חפץ חד שהיה באמתחתו. לנפגע העבירה נגרמו פציעות ביד, בבטן ובגב. הוא נזקק לניתוח ולאשפוז. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 12 ל-36 חודשי מאסר, והשית על המערער 15 חודשי מאסר בפועל, וכן מאסר על תנאי. הערעור נדחה.

ע"פ 5407/21 דלאשי נ' מדינת ישראל (15.2.2022) - המערער הורשע בביצוע עבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ואיומים. על פי המתואר, המתלון סיפק למערער שירותים מקצועיים במסגרת עבודתו כעורך דין (השניים קרובי משפחה ושכנים). על רקע זה, התפתחה מחלוקת כספית בין השניים. במועד מסוים, המערער הצטייד בחפץ חד ובמקל, ושם פעמיו אל בית המתלון. הוא פגש במתלון במדרכה הסמוכה לביתו, איים כי יפגע בו ותקף אותו באמצעות המקל. המתלון הדף את המערער ונשך את צווארו. המערער תקף את המתלון פעמיים באמצעות חפץ חד במותנו ובבית החזה, ואיים בשנית לפגוע בו. למתלון נגרמו פצעים שונים, לרבות פצעי דקירה. הוא אושפז בבית החולים ונזקק לניתוח. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר, והשית על המערער 24 חודשי מאסר בפועל, וכן מאסר על תנאי. הערעור נדחה.

ע"פ 8074/21 גמליאל נ' מדינת ישראל (20.1.2022) - המערער הורשע לאחר ניהול הוכחות, בביצוע עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. המערער דקר את המתלון (שכנו) בבטנו ובכתפו. זאת לאחר דין ודברים על רקע סכסוך מתמשך בין השניים. פגיעותיו של המתלון הצריכו אשפוז וניתוח. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 24 ל-54 חודשי מאסר, והשית על המערער 34 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון הקל בעונש מאסרו בפועל של המערער, באופן שזה הועמד על 26 חודשים.

ע"פ 6197/20 מדינת ישראל נ' גולאני (28.11.2021) - המשיב הורשע בביצוע עבירת חבלה בנסיבות מחמירות. זאת מחמת שדקר שני מתלוננים בזה אחר זה, באמצעות חפץ חד בפלג גופם העליון, במהלך קטטה שהתפתחה על רקע סכסוך עסקי, אליה הגיע המשיב כשהוא מצויד בחפץ חד. בהתאם להסדר הטיעון, סוכם כי המערער תטען לעונש מאסר בפועל לתקופה של 27 חודשים. בית המשפט המחוזי השית על המשיב עונש של 9 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון קיבל את הערעור, והעמיד את עונש המאסר בפועל על 15 חודשים, תוך שנקבע כי גם עונש זה לא מבטא את העונש הראוי בנסיבות העניין, וזאת מחמת שאין זה מדרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין.

ע"פ 8254/19 פלוני נ' מדינת ישראל (20.8.2020) - פסק דין אליו הפנתה המאשימה. המערער הורשע בביצוע עבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, תקיפה סתם, החזקת סכין שלא כדין, וכן איומים. על פי המתואר, במהלך ויכוח שפרץ בין המערער לבין המתלונן שעבד יחד עמו, ניסה המערער למשוך את המתלונן מתוך המשאית. לאחר שזה ירד מהמשאית, המערער הכה אותו בכלי עבודה העשוי ברזל. בהמשך, איים המערער על המתלונן באמצעות הודעת טקסט, כי יפגע בו ובאחותו. בהמשך היום, ולאחר שהמתלונן חטף מהמערער סכין יפנית וסרב להחזירה, איים המערער על המתלונן כי "יושיב אותו בכסא גלגלים". עוד באותו היום, תקף המערער יחד עם אחר, את אחיו הקטין של המתלונן, בין היתר באמצעות ידית של סכין מטבח. הוא גם תקף אח קטין אחר של המתלונן בכך שבעט ברגלו. בסוף היום, פגש המערער את המתלונן בכניסה לחדר המדרגות של ביתו, שם דקר את המתלונן מספר דקירות בחלקי גופו השונים (ברך שמאל, גב, עכוז שמאל, בטן תחתונה ושתי דקירות בראש). המתלונן נזקק לניתוח. בית המשפט המחוזי השית על המערער, בין היתר, 4.5 שנות מאסר בפועל. הערעור נדחה.

ע"פ 4454/19 פלוני נ' מדינת ישראל (30.7.2020) - נדחה ערעור שני המערערים אשר הורשעו בבית המשפט המחוזי בביצוע עבירה של חבלה בכוונה מחמירה ונגזרו על הראשון 14 חודשי מאסר בפועל ועל השני 9 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, לצד ענישה נלווית. המערערים הורשעו בכך שיחד עם שני אנשים נוספים, תקפו את המתלונן בצוותא חדא תוך שהשליכו לעברו אבנים שפגעו בראשו ובאיברים נוספים. זאת, לאחר שקודם לכן סטר המערער הראשון בפניו של המתלונן בעקבות עימות ביניהם ופגע בו באבן בפניו. בהמשך, ולאחר שהמתלונן ניסה להתרחק מהמקום והזעיק את חברו על מנת שיחלצו, אחד מבני החבורה אף החל להכותו במוט ברזל. המתלונן נפל ארצה ובעודו שרוע על הקרקע המשיכו הארבעה להכותו במוט הברזל ולהשליך לעברו אבנים. למתלונן נגרם שבר באף, פציעות בידו וחתכים בראשו. באותו עניין נקבע בבית המשפט המחוזי מתחם עונש הולם, לגבי חלקו של המערער הראשון, ככזה שנע בין שנה ל-3 שנות מאסר בפועל, ואילו לגבי המערער השני נקבע מתחם עונש הולם אשר נע בין 10 ל-34 חודשי מאסר בפועל.

ע"פ 8420/19 בורגרקאר נ' מדינת ישראל (18.2.2020) - נדחה ערעורו של המערער שהורשע בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ונגזרו עליו 10 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. המערער תקף באלימות קשה את המתלונן באמצעות אקדח (ממנו שלף את המחסנית) תוך שהכה באמצעותו בפניו בחוזקה. לאחר שנפל ארצה, המשיך להכותו במכות אגרוף בפניו. לאחר מכן, שב והכה אותו והפילו ארצה. למתלונן נגרמו בין היתר שברים באף, שברים מרובים בסינוס שמאלי, שבר בארובת העין ובאגודל ימין. בית המשפט המחוזי קבע מתחם אשר נע בין 10 ל-36 חודשי מאסר בפועל.

ע"פ 9168/18 קשור נ' מדינת ישראל (26.2.2019) - המערער הורשע לאחר ניהול הוכחות בביצוע חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, וכן בתקיפה הגורמת חבלה ממשית. על פי המתואר, בין המתלונן, בן דודו והמערער (שהיה תחת השפעת אלכוהול) החל עימות. המערער שרט את המתלונן באמצעות בקבוק זכוכית שבור, ועזב את המקום. דקות לאחר מכן שב המערער אל המקום ודקר את המתלונן בידו באמצעות הבקבוק השבור. הוא גם התעמת עם בן הדוד, ואחר כך נמלט מהמקום. למתלונן נגרם חתך עמוק בידו השמאלית. הוא נזקק לניתוח, גבס ופיזיותרפיה. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 12 ל-42 חודשי מאסר, והשית על המערער (בעל עבר פלילי מכביד) 33 חודשי מאסר בפועל, וכן הפעיל עונש מאסר מותנה בן 6 חודשים, חציו לריצוי

במצטבר. עוד גזר בית המשפט המחוזי על המערער עונש מאסר מותנה. הערעור נדחה.

ע"פ 9147/17 **אבו עביד נ' מדינת ישראל** (20.9.2018) - פסק דין אליו הפנתה ההגנה. בית המשפט העליון קיבל ערעורו של המערער שהורשע בעבירה של חבלה בנסיבות מחמירות ונגזרו עליו 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי (המתחם שנקבע בבית המשפט המחוזי נע בין 10 ל-24 חודשי מאסר בפועל). בקצרה יפורט, כי בעוד המתלונן שרוי על הקרקע ואחרים מכים אותו, המערער שלף חפץ חד, אמר למתלונן "אני אעשה לך סימן לכל החיים", ואז דקר אותו באופן שנגרם לו חתך עמוק בפניו שהצריך ניתוח. בית המשפט העליון, לאחר שנזקק לתסקירי מבחן משלימים בעניינו של המערער, הפחית את עונש המאסר בפועל והעמידו על 6 חודשים לריצוי בעבודות שירות, זאת לאחר שהשתכנע כי יש סיכוי של ממש לשיקומו של המערער.

ע"פ 2127/17 **עלוש נ' מדינת ישראל** (28.2.2018) - בית המשפט העליון דחה את ערעורו של המערער, שהורשע בבית המשפט המחוזי בעבירה של חבלה בנסיבות מחמירות ובעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות, והושתו עליו עונש של מאסר בפועל למשך 10 חודשים, מאסר מותנה, פיצוי וקנס. באותו עניין, תקף המערער, יחד עם אחר, את המתלוננים בעקבות ויכוח מילולי ביניהם, בכך שהיכה אותם תוך שימוש באגרופן, ובהמשך אף הצטרף דודו של המערער לתקיפה, כשהוא מצויד בפטיש. כתוצאה מהאירועים נחבלו המתלוננים, האחד בראשו ובגבו ואף נגרם לו שבר באף. האחר נחבל בראשו ונזקק לתפרים וכן נחבל במקומות נוספים בגופו. באותו עניין נקבע בבית המשפט המחוזי מתחם עונש הולם, אשר נע בין 8 עד 24 חודשי מאסר בפועל. כאמור, בית המשפט גזר את דינו של המערער ל-10 חודשי מאסר בפועל בלבד, בחלקו התחתון של המתחם שנקבע. בית המשפט העליון קבע שהעונש אינו חורג מרמת הענישה המקובלת ולא התערב בגזר הדין.

ע"פ 1508/16 **אמסלם נ' מדינת ישראל** (18.8.2016) - פסק דין אליו הפנתה ההגנה. המערער הורשע בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. על פי המתואר, דר רחוב התמקם בסמוך לקיוסק בו עבד המערער. בין השניים נתגלע ויכוח, במהלכו הלה המערער בפניו של דר הרחוב בשתי מכות אגרופ ויחבט בראשו באמצעות מוט ברזל. המתלונן נותח ואושפז. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הנע בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל, והשית על המערער 8 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. זאת חרף המלצת שירות המבחן, להשית על המערער, בין היתר, מאסר לריצוי בעבודות שירות. בית המשפט העליון, בדעת רוב, קיבל את הערעור והשית על המערער עונש מאסר של 6 חודשים לריצוי בעבודות שירות, בשים לב לקיומן של מספר נסיבות ייחודיות ולתסקירים החיוביים של שירות המבחן.

ע"פ 4813/15 **פלאח נ' מדינת ישראל** (22.3.2016) - נדחה ערעורו של המערער שהורשע בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ובעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות והושתו עליו 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל. בית המשפט המחוזי קבע מתחם אשר נע בין 10 ל-36 חודשי מאסר בפועל. המערער דקר את המתלונן באמצעות מספריים בחלק השמאלי העליון של גבו, דקירה אשר חדרה לבית החזה. עוד פצע אותו במצחו בצד ימין.

ע"פ 379/15 **לוי נ' מדינת ישראל** (26.7.2015) - המערער הורשע בביצוע עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לאחר שהטיח בפניו של המתלונן בקבוק בירה. הבקבוק נשבר והמתלונן נפצע בפניו ודימם. הוא

אושפז בבית החולים ונותח. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר, והשית על המערער עונש של 30 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. הערעור נדחה.

ע"פ 935/14 אוסטרוביץ נ' מדינת ישראל (30.11.2014) - פסק דין אליו הפנתה המאשימה. המערער הורשע בעבירה של גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. על פי המתואר, במהלך ארוחת ערב, התפתח דין ודברים בין המערער לבין המתלונן. המערער שלף שני סכיני מטבח שהיו מתחת לחולצתו, ואמר למתלונן שלא יתחיל איתו. בהמשך, המערער תקף את המתלונן בסכין מטבח וגרם לו לחתכים ביד ובכתף שמאל. המתלונן ביקש לברוח מהמקום, אך המערער דקר אותו שוב, דקירה עמוקה בשכם. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הנע בין 3.5 ל-5 שנות מאסר, והשית על המערער 50 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. הערעור נדחה.

ת"פ (מחוזי חיפה) 1085-07-21 מדינת ישראל נ' שימי (7.7.2022) - הנאשם הורשע בביצוע עבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. שעה שהנאשם והמתלונן עבדו יחד במטבח של אולם חתונות, התפתח ויכוח ביניהם, ובהמשך הנאשם זרק סכין אותה החזיק לצורך עבודתו, בחוזקה אל עבר המתלונן. הסכין ננעצה בגב המתלונן משמאל, והוא אושפז ונותח. בגזר הדין של הח"מ נקבע מתחם הנע בין 12 ל-38 חודשי מאסר בפועל, ותוך סטייה מהמתחם, הושת על הנאשם עונש של 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, צו מבחן למשך שנה וענישה נלווית. לציין, כי הנאשם היה נתון במעצר עד תום ההליכים מאחורי סורג ובריח משך 81 ימים, תקופה שלא נוכתה מעונש המאסר בפועל שהושת עליו.

ת"פ (מחוזי חיפה) 45270-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני (5.1.2022) - הנאשם הורשע בביצוע עבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, החזקת סכין שלא כדין, וכן שיבוש מהלכי משפט. בין הנאשם, בעל קיוסק, לבין המתלונן נתגלעה מחלוקת על רקע כספי. המתלונן התקרב אל הנאשם שהיה סמוך לקופה בקיוסק, במטרה לשלם עבור מוצרים שרכש. הנאשם נטל מסור בעל להב משונן והחל להכות באמצעותו את המתלונן בידיו. המתלונן הסתובב כדי להימלט, והנאשם היכה אותו בגבו באמצעות המסור והחל לרדוף אחריו אל מחוץ לקיוסק. המתלונן נפל ארצה, והנאשם היכה בו ודקר אותו באמצעות המסור. המתלונן אושפז ונותח. הנאשם ניתק ונטל מהקיוסק את מכשיר ה-DVR בו נשמרים תיעודי מצלמות האבטחה. בגזר הדין של הח"מ נקבע מתחם הנע בין 14 ל-38 חודשי מאסר בפועל, והושת על הנאשם עונש של 18 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

עד כאן סקירת הפסיקה.

27. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, יש ליתן את הדעת על כי האירוע כולו החל מעניין של מה בכך, על רקע משחק קלפים, ושעה שהמתלונן דרש מ Wazgi להשיב לו כסף בגין המשחק. הויכוח הראשוני ניטש בין שניים אלו בלבד, ולכאורה לא היה קשור לנאשם. הנוכחים במקום אף החלו במלאכת הרחקת המתלונן מהבר, שעה שהם הורידו את המתלונן במדרגות לכיוון הקומה הראשונה, ומשם אל מחוץ לבר. יתר על כן, כשהם מצויים מחוץ לבר, סגרו המלווים את דלת הבר ואחזו בה,

במטרה למנוע מהנאשם מלצאת ומהגיע אל המתלונן. כל זאת לא עצר מבעד הנאשם למצוא דרכו אל המתלונן, לתקוף אותו באמצעות בקבוק זכוכית שהנאשם שבר בעודו בבר, ולהטיל בו מום לצמיתות. הנאשם לא הסתפק בכך, ולאחר גרימת החתך בפניו של המתלונן לא חדל הוא ממעשיו, אלא הפיל את המתלונן ארצה, והמשיך לתקוף את המתלונן כשהוא שוכב מעליו. האירוע נסתיים רק כאשר הנוכחים במקום הפרידו בין הנאשם לבין המתלונן, ולא ביוזמת הנאשם. מכאן עולה כי חלקו של הנאשם במעשים מלא ומוחלט.

בצד הניתוח דלעיל בנוגע לכל צעד ושעל, אשר נעשה תמיד בבחינת חוכמה בדיעבד, במרחק הזמן ולא בלהט האירוע, דומני כי מדובר באירוע אשר התפתח במהירות. האירוע היה ללא הכנה מוקדמת, והוא אף לא לוה בתכנון מראש (למעט שבירת הבקבוק על ידי הנאשם). כמו כן, מן התיאור שבכתב האישום המתוקן, עולה כי ברגע שהנאשם התעשת, ביקש הוא בעצמו להזעיק את כוחות ההצלה אל המקום.

28. יש ליתן הדעת אף לנזק אשר ארע בפועל ולפוטנציאל הנזק אשר עלול היה להתרחש. בכל הנוגע לנזק שארע בפועל, מדובר בחתך בפניו של המתלונן. בתמונה שהוגשה על ידי המאשימה כראייה לעונש, נראה החתך התפור מאזור לחי שמאל ועד לשפה העליונה. הגם שמדובר בחתך באזור נרחב בפנים, אשר יישאר כחותם מן האירוע בפניו של המתלונן לעד, עת העיד המתלונן לפניי בחלוף למעלה משנה וחצי מאז בוצע המעשה, התרשמתי כי הצלקת התאחתה קמעה, כך שהיא אינה ברמת חומרה כפי שהיא נשקפת מן התמונה המצוייה לפניי. זאת ועוד, מן האמור בתסקיר שירות המבחן עולה כי לאחר שהמתלונן שוחרר מן האשפוז ועבר הליך החלמה, שב הוא לתפקוד תעסוקי וחברתי. עוד, וכאמור לעיל, יש להביא בחשבון את פוטנציאל הנזק. בניפוץ בקבוק זכוכית בחלקו הרחב, באופן שנותרים בו יזים חדים, ובשימוש בחפץ זה כדי לגרום חתך בפנים, פוטנציאל הנזק רב הוא. נדמה כי אך בנס, הסתיים האירוע בהותרת צלקת, שכן בנקל יכול היה הנאשם לפגוע בעינו של המתלונן או לגרום לחתך עמוק עוד יותר שהיה מצריך ניתוח.

29. אשר לטענת ההגנה כי המעשה בוצע ככל הנראה בשל השפעת האלכוהול, לא מצאתי בדבר כדי ללמד על נסיבה שיהא בה לפעול לקולא באופן ממשי. הנאשם הוא זה שצרך אלכוהול, בלא שדורבן הוא לכך. אם צריכת אלכוהול משפיעה כך על הנאשם, הוא יכל להימנע מלעשות כן בחברה.

זאת ועוד, לא נעלמה מעיני טענת הנאשם כי לקיחת כדור הביליארד על ידי המתלונן בעודו מובל אל מחוץ לבר, נתפסה כמעשה מאיים על ידי הנאשם. ואולם, במרחק הפיזי שנוצר בין המתלונן לבין הנאשם, ובהיות המתלונן מצוי אל מחוץ לבר, יש כדי לאיין את האיום שחש הנאשם על פי טענתו. ברי כי מעשהו זה של המתלונן לא מהווה הצדקה לדרך הילוכו ולפעולותיו של הנאשם.

30. על רקע נסיבות ביצוע העבירה, הערכים החברתיים אשר נפגעו ומידת הפגיעה בהם, כמו גם מדיניות הענישה הנוהגת, סבורני כי מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם **נע בין 13 חודשי מאסר בפועל לבין 38 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.**

משנקבע מתחם העונש ההולם, נעבור לבחון את העונש הראוי והמתאים כי יגזר על הנאשם - האם יהא זה עונש המצוי בתוככי המתחם, או שמא יש מקום לחרוג מן המתחם משיקולי שיקום.

העונש המתאים לנאשם

31. בשים לב **לנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירה**, ממילא נכון וראוי להשית על הנאשם עונש אשר ימוקם בקו הגבול התחתון של מתחם העונש ההולם.

כך מחמת שהנאשם הודה בשלביו המוקדמים של ניהול ההליך בעניינו, טרם ניתנה תשובתו לכתב האישום, וממילא טרם החל שלב הראיות במשפטו. העיתוי בו ניתנה ההודאה חסך בזמן שיפוטי רב, כמו גם בשמיעת עדים רבים, ובכללם המתלונן. על כך יש להוסיף כי הנאשם נעדר עבר פלילי. זאת ועוד, הנאשם נטל אחריות על מעשיו והודה כי שגה, לרבות בדברים שמסר בדיון לפני. כמו כן, הן הנאשם והן המתלונן העידו לפני כי הם גדלו יחד והיו חברים. על פי עדות המתלונן, היחסים החברתיים בין השניים אף חזרו למסלולם. תמיכה נוספת לקולת העונש היא סיפור חייו של הנאשם; מבקש מקלט אשר היגר לישראל בשנת 2011. על פי האמור בתסקיר, ובהתאם לדברי הנאשם, הוא לא ראה את משפחתו משנת 2009. הוא מקיים עמם קשר טלפוני, וכפי יכולתו נהג הוא לשלוח כסף להוריו. מסעו ארצה היה רצוף אירועים טראומטיים, שעה שחלק מהמהגרים מצאו את מותם כתוצאה מהעדר הזנה ומקור מים וחלקם נרצחו בדרכם.

צבר זה של נסיבות הפועל כל כולו לזכות הנאשם, יש בו כאמור ממילא די כדי למקם את העונש בתחתית המתחם. אך בכך לא סגי. האם ראוי לפרוץ את גבולות המתחם ולסטות מן הקו התחתון שבו מטעמי שיקום? לאחר שהתלבטתי בדבר נוכח חומרת העבירה בה הורשע הנאשם, נחה דעתי כי יש להשיב על שאלה זו בחיוב.

32. על פי דבר המחוקק בסעיף 40ד(א) לחוק, היה ומצא בית המשפט כי "הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם", רשאי בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם שקבע. בפסיקת בית המשפט העליון לא נקבעה רשימה ממצה של שיקולים בנוגע לבחינת המונח "סיכוי של ממש לשיקום". בין יתר השיקולים נמנו אלו הבאים: המוטיבציה להשתקם, קיומו של הליך גמילה מהתמכרות, השתלבות בהליך טיפולי בהצלחה, שינוי מהותי בהתנהגות ובדרך החשיבה, וכן הבעת חרטה כנה בנוגע לביצוע המעשים והבעת אמפתיה כלפי נפגע העבירה (ע"פ 6637/17 **קרנדל נ' מדינת ישראל**, סעיף 24 לפסק דינה של כב' השופטת ד' ברק-ארז (18.4.2018) (להלן: "**עניין קרנדל**")).

עוד, ובהמשך פסק הדין בעניין קרנדל נקבע, כי "עם זאת, ומבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין **שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית** לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין **אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפולי מוצלח** וחזרה לדרך הישר, עשוי

להצביע על 'סיכוי של ממש לשיקום' כלשונו של סעיף 40ד(א). דברים אלה זוכים למשנה חיזוק מקום בו מדובר באדם צעיר נעדר עבר פלילי..." (פסקה 25. ההדגשות במקור).

הגם שסטייה ממתחם העונש ההולם היא בבחינת יוצא מן הכלל, סבורני כי המקרה דכאן נופל בגדר החריג, בו קיימים שיקולי שיקום המצדיקים לעשות כן.

33. כבר בתסקיר הראשון, הנאשם הביע צער וחרטה על הפגיעה במתלונן, וכן רצון לפצותו. שירות המבחן העריך כי צריכת חומרים ממכרים יש בה כדי להגביר את הסיכון (שהוערך כנמוך-בינוני) להישנות התנהגות עוברת חוק מאת הנאשם. זאת נוכח השפעתה כמסירת עכבות. שירות המבחן התרשם מקיומה של נזקקות שיקומית.

מהתסקיר השני עולה שאף כי התקיימו עד אותו מועד מפגשים ספורים בלבד עם גורמי הטיפול ביחידה להתמכרויות, הנאשם מצדו משתף פעולה כנדרש, ודיווח הוא על ניקיון מחומרים פסיכואקטיביים ומהימורים. הנאשם הביע רצונו להמשיך את ההליך הטיפולי.

מהתסקיר השלישי עולה כי הנאשם מצוי בטיפול פרטני זה כחצי שנה, משתף פעולה באופן מלא ומדווח על התנזרות מוחלטת מהימורים. גורמי הטיפול התרשמו, כאמור לעיל, כי עלה בידי הנאשם לשוב לתפקוד תקין ונורמטיבי, לרבות שמירה על יציבות תעסוקתית, וכן יצירת קשרים חברתיים מיטיבים. הנאשם הביע נכונות לפני קצינת המבחן להמשיך בהליך טפולי. שירות המבחן ציין בתסקירו כי הוא מזהה את שיתוף הפעולה של הנאשם "כמעיד על יכולתו להסתייע לקידום מצבו בגורמי טפול, כמו גם שירותנו כגורם טפולי סמכותי, ועל כן, להערכתנו כי ההליך הטיפולי נושא פרי ומפחית את הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד ומסייע לבריהון לנהל אורח חיים תקין, הכולל תפקוד תעסוקתי יציב וניתוק קשרים שוליים". משכך, המליץ שירות המבחן כזכור להשית על הנאשם עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות לתקופה קצובה ככל הניתן, לצד צו מבחן למשך שנה, שיאפשר לנאשם להשלים את התהליך הטיפולי בו הוא מצוי.

34. הנה כי כן, הנאשם מקיים ומגשים שיקולים רבים מבין אלו שנמנו בפסק הדין בעניין קרנדל כמלמדים על סיכוי של ממש לשיקום. כבר בתסקיר הראשון הביע הנאשם נכונות לטיפול. כך גם בשני התסקירים הנוספים, הביע הוא מוטיבציה להמשיך בהליך הטיפולי על מנת לקיים אורח חיים תקין ומתפקד. הנאשם אשר צרך את הטיפה המרה (וייתכן שאף תחת השפעתה ביצע את העבירה) וכן הימורים, מצוי זה מספר חודשים בטיפול היחידה להתמכרויות. הנאשם השתלב בהליך בהצלחה, וגורמי הטיפול ציינו כי הוא הצליח לשוב לתפקוד תקין ונורמטיבי. הנאשם אף הביע צער וחרטה כנים, וכן רצון לפצות את המתלונן על הנזק שגרם לו. השילוב בין נטילת האחריות והחרטה לבין הליך שיקומי וטיפולי מוצלח, מצביע אם כן על קיומו של סיכוי של ממש כי הנאשם, אשר זוהי הסתבכותו הראשונה עם החוק, ישתקם.

35. זאת ועוד, כפי העולה מהערכת שירות המבחן, ההליך השיקומי בו מצוי הנאשם, תחת עינו הפקוחה של שירות המבחן, מפחית את הסיכון להישנות עבירות דומות על ידי הנאשם בעתיד; סיכון אשר מלכתחילה הוערך על ידי שירות המבחן כנמוך-בינוני להישנות התנהגות עוברת חוק מצד הנאשם.

בהתאם, דומני כי הפרוגנוזה השיקומית בעניינו של הנאשם חיובית. בכך שנאפשר לנאשם להשלים את ההליך הטיפולי בו הוא מצוי כיום, אגב ביצוע עבודות שירות, יצאו נשכרים הן הנאשם והן הציבור בכללותו, היה והנאשם לא ישוב לבצע עבירות כגון דא. בל נשכח אף כי הנאשם יהא מצוי תחת צו מבחן למשך שנה, כך שהיה ולא יעמוד בתנאי צו המבחן או יבצע עבירה נוספת במהלך תקופה זו, ניתן יהא להפקיע את הצו על כל המשתמע מכך. כמו כן, את הסטייה מעונש המאסר בפועל ניתן לאזן בענישה משמעותית צופה פני עתיד.

36. נימוק נוסף ואחרון, אם כי לא בחשיבותו, שהביאני למסקנתי זו, הוא משך הזמן בו היה נתון הנאשם בתנאים מגבילים. הנאשם היה מצוי במעצר מאחורי סורג ובריש משך כחודשים וחצי (מיום 19.9.2021 ועד ליום 30.11.2021). אחר כך, ועד היום חלו תמורות בתנאי מעצרו. תחילה, נעצר הוא בפיקוח אלקטרוני. בהמשך נפתחו חלונות התאוררות. אחר כך הוסר הפיקוח האלקטרוני והורחבו חלונות ההתאוררות למען יוכל הנאשם לצאת ולעבוד. נכחי "רעיוני" של המעצר מאחורי סורג ובריש והתחשבות ביתר התנאים המגבילים שהושתו על הנאשם (אשר לא יובאו בחשבון בעת השתת עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות), מלמדים על כי מידת הסטייה מהרף התחתון של המתחם אינה גבוהה.

37. בשים לב לאמור לעיל, סבורני כי מתקיימים די שיקולים על מנת שאורה על סטייה ממתחם העונש ההולם, כך שעונש המאסר בפועל שיושת על הנאשם ניתן יהיה לריצוי בעבודות שירות. זאת, לצד צו מבחן למשך שנה, עונשי מאסר על תנאי, וכן פיצוי למתלונן.

לא נעלמה מעיני המלצת שירות המבחן כי עבודות השירות יהיו "לתקופה קצובה ככל הניתן". ואולם, נוכח חומרת העבירה בה הורשע הנאשם, מצאתי לקצוב את התקופה בגובה עונש המאסר המקסימאלי הניתן לריצוי בעבודות שירות, ולא פחות מכך.

סוף דבר

38. על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- תשעה (9) חודשי מאסר בפועל.

מאסר זה ירוצה בעבודות שירות, בהתאם לקביעת הממונה על עבודות שירות, בבית אבות "עד 120", ברחוב נוב 6 בחדרה. **מועד תחילת ריצוי עבודות השירות הוא ביום 13.8.2023.**

על הנאשם להתייצב לצרכי קליטה והצבה במועד הנ"ל בשעה 08:00 במשרדי הממונה על עבודות שירות, יחידת ברקאי, שלוחת צפון, סמוך לבית סוהר מגידו (קווי אוטובוס: 821, 825, 300, 301, 302).

בית המשפט מזהיר את הנאשם כי מדובר בתנאי העסקה קפדניים המצריכים התייצבות רציפה, וכי כל חריגה מכללים אלו עשויה להביא להפסקת ריצוי עונשו בדרך זו ונשיאת יתרת העונש במאסר בפועל מאחורי סורג ובריא.

- **שניים עשר (12) חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, שלא יעבור כל עבירת אלימות מסוג פשע.**

- **שישה (6) חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, שלא יעבור כל עבירת אלימות מסוג עוון.**

- **פיצוי למתלונן בסך של 3,000 ₪ אשר ישולם תוך 120 ימים מהיום.**

הפיצוי נפסק על הצד הנמוך, בהתחשב במצוקתו הכלכלית הנטענת של הנאשם.

אשר לאופן תשלום סכום הפיצוי שנפסק לחובת הנאשם, החוב מועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, בהתאם למועד שנקבע לעיל.

ניתן יהיה לשלם את הפיצוי כעבור שלושה ימים מיום מתן גזר הדין לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה באחת מהדרכים הבאות:

• **בכרטיס אשראי** - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il.

• **מוקד שירות טלפוני בשרות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון 35592* או בטלפון 073-2055000.**

• **במזומן בכל סניף של בנק הדואר** - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשובי תשלום).

- **אני מטיל על הנאשם צו מבחן למשך 12 חודשים בפיקוח שירות המבחן.**

במסגרת צו המבחן ישלים הנאשם את ההליך הטיפולי בו הוא לוקח חלק כיום, וישולב בטיפול בהליכים אחרים עליהם יחליט שירות המבחן, ככל שיחליט. הנאשם מזהר בזאת כי אם לא יעמוד בתנאי צו המבחן או יבצע עבירה נוספת בתקופת המבחן, הוא עלול להיות צפוי להפקעת הצו ולגזירת דינו מחדש.

המזכירות תשלח עותק גזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות שירות.

זכות ערעור תוך 45 ימים לבית המשפט העליון.

ניתן היום, א' תמוז תשפ"ג, 20 יוני 2023, בנוכחות הצדדים.